सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

सेतू अभ्यासक्रम

(Bridge course)

इयत्ता –चौथी

विषय : परिसर अभ्यास

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

ज्ञानसेवा तु साफल्यम्

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

<u>सेतू अभ्यासक्रम (ब्रीज कोर्स)</u>

- प्रवर्तक : शालेय शिक्षण विभाग,महाराष्ट्र शासन
- प्रकाशक : राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद ,महाराष्ट्र,पुणे.
- प्रेरणा : **मा. वंदना कृष्णा**, (भा.प्र.से.)
  अपर मुख्य सचिव,शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग,मंत्रालय,मुंबई.

- मार्गदर्शक : **मा.विशाल सोळंकी**, (भा.प्र.से.)
  आयुक्त (शिक्षण),महाराष्ट्र राज्य,पुणे.
  मा.राहुल द्विवेदी (भा.प्र.से.)
  राज्य प्रकल्प संचालक,महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद,मुंबई.
- संपादक : **मा. दिनकर टेमकर**
  संचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद ,महाराष्ट्र,पुणे.
- सहसंपादक : **डॉ.विलास पाटील**
  सहसंचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद ,महाराष्ट्र,पुणे.

- कार्यकारी संपादक : **डॉ.नेहा बेलसरे**
  प्र.प्राचार्य ,राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद ,महाराष्ट्र,पुणे.
  डॉ.दत्तात्रय थिटे
  वरिष्ठ अधिव्याख्याता,सामाजिक शास्त्र विभाग,
  राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद ,महाराष्ट्र,पुणे.
- संपादन सहाय्य : **१) बाळासाहेब गायकवाड**
  विषय सहायक,सामाजिक शास्त्र विभाग,
  राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद ,महाराष्ट्र,पुणे.
  २) **दीपक चांदूरे** ,अधिव्याख्याता,प्रादेशिक विद्या
  प्राधिकरण,अमरावती.
  ३) अण्णासाहेब कुटे,विषय सहायक, डाएट,हिंगोली.

- **निर्मिती सदस्य** :

१)श्री.निंबाजी कृष्णाजी गीते,केंद्रप्रमुख
हरेश्वर,पं.समिती,श्रीवर्धन,जि.रायगड.

२)श्री.विजय बप्पासाहेब काचुळे,शिक्षक,शासकीय मत्स्यव्यवसाय शाळा बागमांडला,ता-श्रीवर्धन,जि-रायगड.

३)श्री.संतोष बामणवाड,शिक्षक,जि.प.प्रा.शा.मोहीतेवाडी, ता-श्रीवर्धन,जि.रायगड.

४) श्री.अमोल जेवे,शिक्षक,जि.प.प्रा.शा.बाग दांडे.

५) श्री.शंकर लेकुळ, शिक्षक, जि.प.केंदीय प्राथमिक शाळा कोंढूर ता. कळमनुरी जि.हिंगोली .

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना / विद्यार्थ्यांशी हितगुज

विद्यार्थी मित्रांनो, मागील शैक्षणिक वर्षात तुम्ही ऑनलाइन व इतर विविध मार्गाने तुमचं शिक्षण सुरू ठेवलंत. **या शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला काही दिवस मागील इयत्तेच्या पाठ्यक्रमाची उजळणी व्हावी आणि या वर्षीच्या इयत्तेच्या अभ्यासक्रमाची पूर्वतयारी हे उद्दिष्ट ठेवून तुमच्यासाठी हा सेतू अभ्यासक्रम तयार करण्यात आला आहे.**

1. सेतू अभ्यासक्रम एकूण 45 दिवसांचा असून त्यात ठराविक कालावधी नंतर तीन चाचण्यांचा समावेश आहे.
2. मागील शैक्षणिक वर्षात तुम्ही नेमके काय शिकला हे समजण्यासाठी आणि पुढील इयत्तेचा पाठ्यक्रम समजून घेण्यासाठी हा सेतू अभ्यासक्रम तुम्हाला मदत करणार आहे.
3. हा सेतू अभ्यासदिवसनिहाय क्रमाने सोडवावा.
4. यात दिवसनिहाय तयार केलेल्या कृतिपत्रिकांचा समावेश आहे. तुम्ही दिलेल्या नियोजनाप्रमाणे कृतिपत्रिका स्वप्रयत्नाने सोडवाव्यात.
5. कृतिपत्रिका सोडवताना अडचण आल्यास शिक्षक किंवा पालकांची मदत घ्या.
6. प्रत्येक कृतिपत्रिकेत दिलेला पाठ्यांश अधिक चांगल्या रीतीने समजून घेण्यासाठी व्हिडीओ लिंक दिल्या आहेत, त्यांचा उपयोग करून संकल्पना समजून घ्या.
7. दिलेल्या नियोजनानुसार येणाऱ्या चाचण्या सोडवा. चाचणी सोडवून झाल्यावर शिक्षकांकडून तपासून घ्या. शेवटी दिलेल्या उत्तरसूचीच्या मदतीने आपल्या उत्तरांची खात्री करा.
8. न समजलेला किंवा अवघड वाटणारा भाग समजून घेण्यासाठी शिक्षकांची किंवा पालकांची मदत घ्या.

हा सेतू अभ्यासक्रम यशस्वीरीत्या पूर्ण करण्यासाठी मन:पूर्वक शुभेच्छा !

शिक्षक / पालकांसाठी सूचना

Covid-19 च्या उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे मागील शैक्षणिक वर्षात प्रत्यक्ष विद्यार्थी समोर असताना वर्ग अध्यापन होऊ शकले नाही. नव्या शैक्षणिक वर्षात ही शाळा कधी सुरू होतील याबाबत अनिश्चितता आहे. मागील शैक्षणिक वर्षात आपण ऑनलाइन माध्यमातून सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत शिक्षण पोहोचवण्यासाठी विविध प्रयत्न केलेत. **मागील शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थ्यांनी केलेल्या अध्ययनाची उजळणी व्हावी तसेच नवीन शैक्षणिक वर्षात शिकाव्या लागणाऱ्या अभ्यासक्रमाची पूर्वतयारी हा दुहेरी उद्देश ठेवून हा सेतू अभ्यासक्रम तयार करण्यात आला आहे.**

1. सेतू अभ्यासक्रम एकूण 45 दिवसांचा असून त्यात ठराविक कालावधीनंतर घ्यावयाच्या एकूण तीन चाचण्यांचा समावेश आहे.
2. सेतू अभ्यासक्रम हा मागील इयत्तेच्या पाठ्यक्रमावर आधारित असून मागील इयत्तेचा पाठ्यक्रम व सध्याच्या इयत्तेचा पाठ्यक्रम यांना जोडणारा दुवा आहे.
3. सदर अभ्यासक्रम हा इयत्तानिहाय व विषयनिहाय तयार करण्यात आला असून तो मागील इयत्तेच्या पाठ्यपुस्तकाशी संलग्न व त्यातील घटकांवर आधारित आहे.
4. सदर अभ्यासक्रमात घटक व उपघटकनिहाय कृतिपत्रिकांचा (वर्कशीट) समावेश आहे. कृतिपत्रिका या अध्ययन निष्पत्ती / क्षमता विधाने डोळ्यासमोर ठेवून तयार करण्यात आल्या आहेत.
5. कृतिपत्रिका या सामान्यपणे सहा भागांत देलेल्या आहेत.इयत्तानिहाय त्यात थोडाफार फरक आढळून येईल.

   पहिला भाग -अध्ययन निष्पत्ती- विद्यार्थी नेमके काय शिकणार आहे. दुसरा भाग- थोड समजून घेऊ - संकल्पनांचे स्पष्टीकरण

   तिसरा भाग - चला सराव करू - सरावासाठी उदाहरणे

   चौथा भाग – सोडवून पाहू - विद्यार्थ्यांना संकल्पना समजली की नाही हे पाहण्यासाठी प्रश्न / कृती / स्वाध्याय.

   पाचवा भाग - थोडी मदत - संकल्पना अधिक चांगल्या रीतीने समजून घेण्यासाठी मदत हवी म्हणून व्हिडीओ लिंक, क्यु आर कोड इत्यादीचा समावेश.

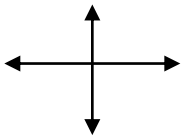
   सहावा भाग - हे मला समजले – विद्यार्थ्यांनी स्वयंमूल्यांकन करावे यासाठी अध्ययन निष्पत्ती दर्शक विधाने.

6. मागील शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थी नेमके काय शिकले हे समजण्यासाठी, त्याची चाचपणी करण्यासाठी आणि विद्यार्थ्यांना पुढील इयत्तेतील पाठ्यक्रम समजून घेण्यासाठी हा अभ्यासक्रम अत्यंत महत्त्वाचा ठरणार आहे.
7. शिक्षकांनी प्रत्येक विद्यार्थ्यांकडून सदरचा सेतू अभ्यासक्रम दिवसनिहाय नियोजनाप्रमाणे पूर्ण करून घ्यावा.
8. विद्यार्थी प्रत्येक कृतिपत्रिका (वर्कशीट) स्वप्रयत्नाने सोडवेल याकडे शिक्षकांनी लक्ष द्यावे, आवश्यक तेथे विद्यार्थ्यांना मदत करावी.
9. निश्चित केलेल्या कालावधीनंतर घ्यावयाच्या चाचण्या विद्यार्थ्यांकडून सोडवून घ्याव्यात, चाचण्या तपासून विद्यार्थीनिहाय गुणांची नोंद स्वतःकडे ठेवावी.
१०. चाचणी तपासताना विद्यार्थीनिहाय विश्लेषण करून मागे पडलेल्या विद्यार्थ्यांना अतिरिक्त पूरक मदत करावी.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

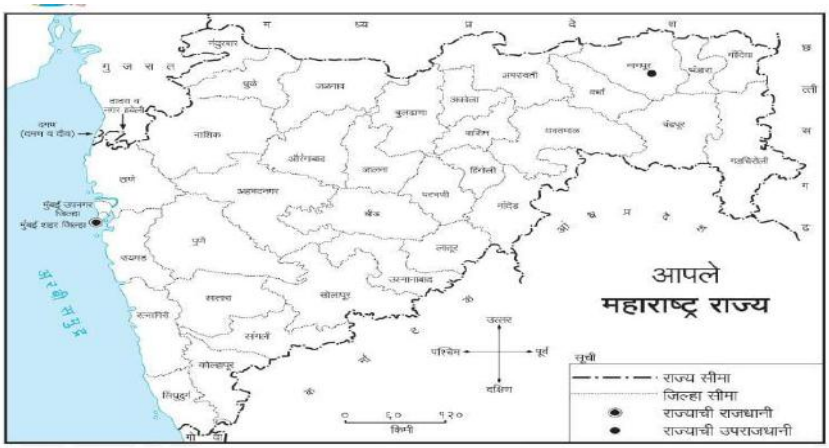
इयत्ता – चौथी ,विषय – परिसर अभ्यास दिवस – १ व २

पाठाचे नाव	**४ .दिशा व नकाशा**	
अध्ययन निष्पत्ती	१.नकाशाचा वापर करून वस्तू/ठिकाणे यांच्या खुणा/स्थान ओळखतो व जवळच्या खुणेवरून शाळा/शेजार यांच्या दिशेचे मार्गदशन करतो.	
अध्ययन अनुभव	**पहिले काही बाबी आठवूया**	**सांगा पाहू !** १. उजवा-डावा ,मागे-पुढे या संदर्भातील प्रश्न विचारणे . २. वर्गातील फळा तुमच्या कोणत्या बाजूला आहे ? ३. तुम्ही जेवण कोणत्या हाताने करता ?
	करून पाहूयात	• **दिक्षा App लिंक : https://bit.ly/2SbSYgO**
	कृती करा	• **खालील दिशा चक्र पूर्ण करा?** **पूर्व**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक ,नकाशा ,इत्यादी.	
मला काय समजले ?	• मुख्य दिशांची ओळख झाली . • नकाशा वाचन करता आला. • दिशाचक्र काढता आले.	
सांगा पाहू !	१. दक्षिण दिशेच्या विरुद्ध दिशेला कोणती दिशा आहे?	
या प्रश्नाची उत्तरे शोधू !	१ .मुख्य दिशा किती व कोणत्या? २ .पूर्व दिशा ठरविण्यासाठी कशाचा उपयोग होतो? ३ .उत्तर दिशेच्या समोरील दिशा कोणती?	
मला अधिक सराव करायला आवडेल	१. नकाशात आपला जिल्हा शोध व रंगव? २. आपल्या जिल्ह्याच्या शेजारील जिल्ह्याची नावे शोध?	
कालावधी	35 मि.	

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी ,विषय – परिसर अभ्यास दिवस –३ व ४

पाठाचे नाव	**४ .दिशा व नकाशा**	
अध्ययन निष्पत्ती	१.नकाशाचा वापर करून वस्तू/ठिकाणे यांच्या खुणा/स्थान ओळखतो व जवळच्या खुणेवरून शाळा/शेजार यांच्या दिशेचे मार्गदशन करतो.	
अध्ययन अनुभव	**पहिले काही बाबी आठवूया**	**सांगा पाहू !** १.नद्यांची नावे सांगा? २.गावांची नावे सांगा? ३.तुमच्या तालुक्याचे नाव सांगा?
	करून पाहू यात	• **दिक्षा App लिंक : https://bit.ly/2SbSYgO**
	कृती करा	**खालील नकाशा वाचन करा**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक ,नकाशा ,इत्यादी.	
मला काय समजले ?	• नकाशाचा उपयोग समजला . • नकाशा वाचन करता आला.	
सांगा पाहू !	२. तुमच्या जिल्ह्याच्या शेजारील जिल्ह्याचे नाव लिहा?	
या प्रश्नाची उत्तरे शोधू !	१ .मुख्य दिशा किती व कोणत्या? २ .पूर्व दिशा ठरविण्यासाठी कशाचा उपयोग होतो? ३ .उत्तर दिशेच्या समोरील दिशा कोणती?	

मला अधिक सराव करायला आवडेल	१.नकाशात आपला जिल्हा शोध व रंगव? २.आपल्या जिल्ह्याच्या शेजारील जिल्ह्याची नावे शोध?
कालावधी	35 मि.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी ,विषय – परिसर अभ्यास दिवस – ५ व ६

<table>
<tr><td>पाठाचे नाव</td><td colspan="2">४ .नकाशा आणि खुणा</td></tr>
<tr><td>अध्ययन निष्पत्ती</td><td colspan="2">१.नकाशाचा वापर करून वस्तू/ठिकाणे यांच्या खुणा/स्थान ओळखतो व जवळच्या खुणेवरून शाळा/शेजार यांच्या दिशेचे मार्गदशन करतो.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">अध्ययन अनुभव</td><td>पहिले काही बाबी आठवूया</td><td>सांगा पाहू !
१.तुमच्या घरापासून शाळा कोणत्या दिशेला आहे?
२.घरापसुन शाळेपर्यंत जाताना कोणत्या गोष्टी रस्त्याने लागतात?</td></tr>
<tr><td>करून पाहूयात</td><td>• दिक्षा App लिंक : https://bit.ly/3vU85db</td></tr>
<tr><td>कृती करा</td><td>खालील चार्ट चे निरीक्षण करा.
<table>
<tr><th>निसर्गतः असलेल्या</th><th>मानवाने केलेल्या</th></tr>
<tr><td>नदी</td><td>शाळा</td></tr>
<tr><td>झाड</td><td>पाण्याची टाकी</td></tr>
<tr><td>डोंगर</td><td>घर</td></tr>
<tr><td>गवत</td><td>विहीर</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>शैक्षणिक साहित्य</td><td colspan="2">पाठ्यपुस्तक ,नकाशा ,इत्यादी.</td></tr>
<tr><td>मला काय समजले ?</td><td colspan="2">• निसर्ग निर्मित बाबी माहिती झाल्या.
• मानवाने तयार केलेल्या बाबी माहिती झाल्या.</td></tr>
<tr><td>सांगा पाहू !</td><td colspan="2">१.मानवनिर्मित बाबींसाठी लागणारी साधने कोठून मिळतात?</td></tr>
<tr><td>या प्रश्नाची उत्तरे शोधू !</td><td colspan="2">१ .झाडाचे उपयोग सांगा ?
२.घर तयार करण्यासाठी कशाकशाचा वापर करतात?</td></tr>
<tr><td>मला अधिक सराव करायला आवडेल</td><td colspan="2">१.झाडाचे चित्र काढ व झाडाचे वेगवेगळे भाग दाखव?</td></tr>
<tr><td>कालावधी</td><td colspan="2">35 मि.</td></tr>
</table>

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

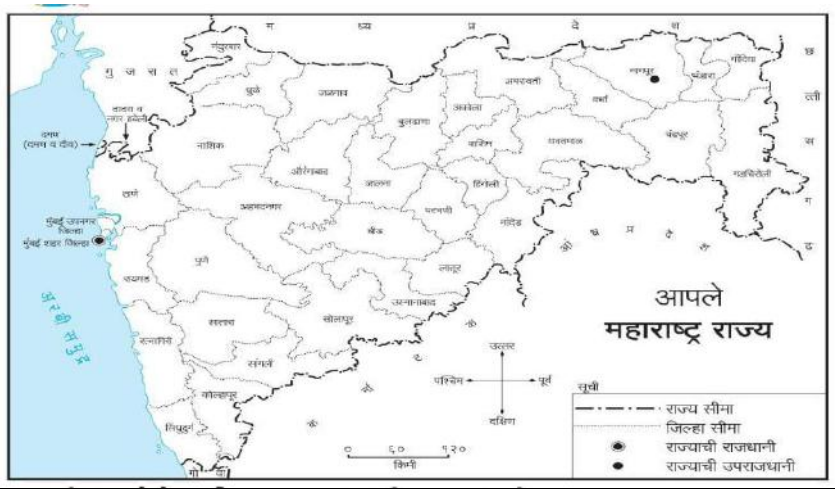
इयत्ता – चौथी ,विषय – परिसर अभ्यास दिवस – ७

पाठाचे नाव	**४ .नकाशा आणि खुणा**	
अध्ययन निष्पत्ती	१.नकाशाचा वापर करून वस्तू/ठिकाणे यांच्या खुणा/स्थान ओळखतो व जवळच्या खुणेवरून शाळा/शेजार यांच्या दिशेचे मार्गदशन करतो.	
अध्ययन अनुभव	पहिले काही बाबी आठवूया	**सांगा पाहू !** १.नकाशाचा उपयोग सांग? २.दिशांचे उपयोग सांग? ३.बाजारात कोणकोणत्या गोष्टी मिळतात?
	करून पाहूयात	**दिक्षा App लिंक : https://bit.ly/3vU85db**
	कृती करा	**खालील परिसर नकाशाचे निरीक्षण करा.**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक ,नकाशा ,इत्यादी.	
मला काय समजले ?	• खुणा हि संकल्पना समजली. • खुणेच्या सहाय्याने ठिकाणाची माहिती झाली.	
सांगा पाहू !	१.नकाशात खुणेचा वापर का करतात?	
या प्रश्नाची उत्तरे शोधू !	१.नकाशात कोणत्या बाबीचा समावेश केला जात नाही? २.झाडासाठी वापरली जाणारी खून सांग?	
मला अधिक सराव करायला आवडेल	१.शाळेचा नकाशा काढ व त्यात शाळेचे मैदान दाखव?	
कालावधी	35 मि.	

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी ,विषय – भूगोल दिवस –८ व ९

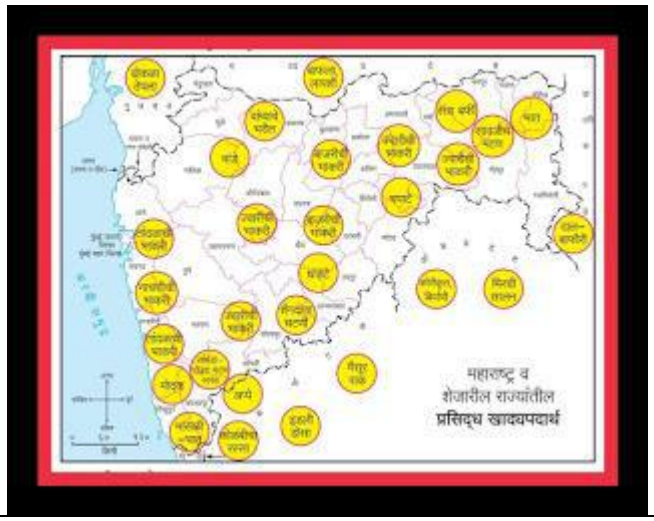
पाठाचे नाव	**१५.माझा जिल्हा माझे राज्य**	
अध्ययन निष्पत्ती	१.नकाशाच्या आधारे जिल्हा,राज्य,देश यांची माहिती दिशानुसार सांगतात.	
अध्ययन अनुभव	पहिले काही बाबी आठवूया	१.झाडाचे वेग वेगळे भाग कोणते? २.आपल्या गावाचे नाव सांगा? ३.आपल्या जिल्ह्याचे नाव सांगा?
	करून पाहूयात	**दिक्षा App लिंक :https://bit.ly/34OLtPx**
	कृती करा	**खालील चित्रांचे निरीक्षण कर.**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक पान क्र.९३	
मला काय समजले ?	१.महाराष्ट्र राज्याचा नकाशा समजला. २.सूचीनुसार जिल्ह्याच्या,राज्याच्या सीमा दाखवता आल्या.	
सांगा पाहू !	१.जिल्ह्याच्या नकाशात तुमचा तालुका तुम्हाला कसा दाखवता आला? २ .नकाशामुळे आपणास काय काय समजते?	
जरा डोके चालवा!	१ .नकाशा नसता तर काय झाले असते? २ .कोणत्या वस्तू नकाशात दाखवता येत नाहीत?	

मला अधिक सराव करायला आवडेल !	१.तुमच्या जिल्हा शेजारील जिल्ह्याची नावे सांग?
कालावधी	35 मि.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी ,विषय – भूगोल दिवस – १० व ११

पाठाचे नाव	**१५.माझा जिल्हा माझे राज्य**	
अध्ययन निष्पत्ती	१.नकाशाच्या आधारे जिल्हा,राज्य,देश यांची माहिती दिशानुसार सांगतात.	
अध्ययन अनुभव	पहिले काही बाबी आठवूया	१.आपल्या राज्याचे नाव सांग ? २.आपल्या देशाचे नाव सांग? ३.शेजारील जिल्ह्यांची नावे सांग?
	करून पाहूयात	**दिक्षा लिंक : https://bit.ly/340LtPx**
	कृती करा	**खालील नकाशाचे निरीक्षण कर.**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक पान क्र.९४	
मला काय समजले ?	१.वरील नकाशातील विविध खाद्य पदार्थांची माहिती समजली.	
सांगा पाहू !	१.तुमच्या जिल्ह्यातील खाल्ला जाणारा मुख्य खाद्य पदार्थ कोणता?	
जरा डोके चालवा!	१ .नकाशा नसता तर काय झाले असते? २ .कोणत्या वस्तू नकाशात दाखवता येत नाहीत?	

मला अधिक सराव करायला आवडेल !	१. राज्याच्या नकाशात जिल्ह्याचे नाव शोध व रंगव? २. जिल्ह्याच्या नकाशात तुझा तालुका शोध?
कालावधी	35 मि.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी विषय – परिसर अभ्यास दिवस – १२

पाठाचे नाव	**१६.दिवस आणि रात्र**	
अध्ययन निष्पत्ती	१.दिवस रात्र यांच्याशी,सजीवांच्या क्रीयांशी असलेला संबंध सांगतात.	
अध्ययन अनुभव	पहिले काही बाबी आठवूया	१.तुम्ही सकाळी किती वाजता उठता? २.तुम्ही संध्याकाळी किती वाजता झोपता? ३.तुम्हाला दिवस आवडतो की रात्र?
	करून पाहूयात	**दिक्षा App लिंक :https://bit.ly/3z2gcq9**
	कृती करा	**खालील चित्राचे निरीक्षण कर.**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक पान क्र.१०१	
मला काय समजले ?	१. दिवस व रात्र यातील फरक समजला. २. सूर्य उगवणे व मावळणे हि संकल्पना समजली.	
सांगा पाहू !	• उन्हाळ्यापेक्षा हिवाळ्यात पक्षी घरट्यात लवकर का परततात?	
जरा डोके चालवा!	• दिवस आहे असे केव्हा म्हणतात? • रात्र आहे असे केव्हा म्हणतात? • पृथ्वीवर प्रकाश कोठून येतो?	
मला अधिक सराव करायला आवडेल !	१. अमावास्येला चंद्र आकाशात असतो पण दिसत नाही त्याचे काय कारण असेल बरे!	
कालावधी	35 मि.	

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी विषय – परिसर अभ्यास दिवस – १३ व १४

पाठाचे नाव	१६.दिवस आणि रात्र	
अध्ययन निष्पत्ती	१.दिवस रात्र यांच्याशी,सजीवांच्या क्रीयांशी असलेला संबंध सांगतात.	
अध्ययन अनुभव	पहिले काही बाबी आठवूया	१.तुम्ही सकाळी किती वाजता उठता? २.तुम्ही संध्याकाळी किती वाजता झोपता? ३.तुम्हाला दिवस आवडतो की रात्र?
	करून पाहूयात	**दिक्षा App लिंक :https://bit.ly/3z2gcq9**
	कृती करा	**खालील चित्राचे निरीक्षण कर.**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक पान क्र.१०१	
मला काय समजले ?	३. दिवस व रात्र यातील फरक समजला. ४. सूर्य उगवणे व मावळणे हि संकल्पना समजली.	
सांगा पाहू !	• उन्हाळ्यापेक्षा हिवाळ्यात पक्षी घरट्यात लवकर का परततात?	
जरा डोके चालवा!	• दिवस आहे असे केव्हा म्हणतात? • रात्र आहे असे केव्हा म्हणतात? • पृथ्वीवर प्रकाश कोठून येतो?	
मला अधिक सराव करायला आवडेल !	२. अमावास्येला चंद्र आकाशात असतो पण दिसत नाही त्याचे काय कारण असेल बरे!	
कालावधी	35 मि.	

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

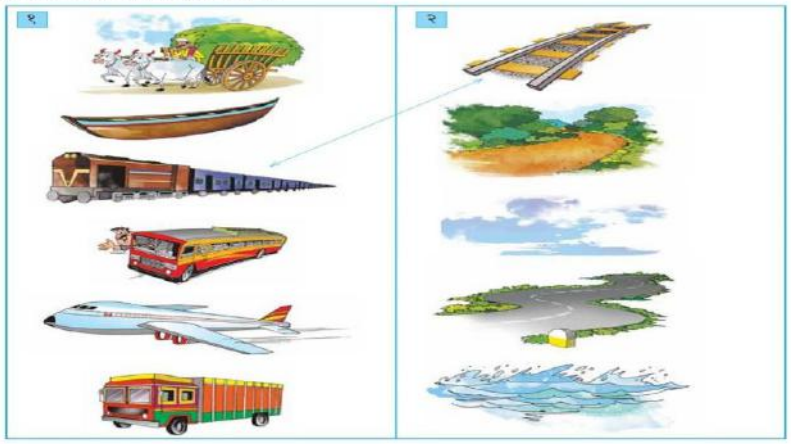
इयत्ता – चौथी ,विषय – भूगोल दिवस –१५ व १६

पाठाचे नाव	**२२.वाहतूक व संदेशवहन**	
अध्ययन निष्पत्ती	१.आपल्या जिल्ह्यातील व तालुक्यातील वाहतुकीच्या सोयी व प्रसिद्ध ठिकाणे नकाशात दाखवतात.	
अध्ययन अनुभव	पहिले काही बाबी आठवूया	१)आपण एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी जाण्यासाठी कोणत्या साधनांचा वापर करतो? २)पाण्यातून वाहतूक करण्यसाठी कोणत्या साधनाचा वापर करतात?
	करून पाहूयात	**दिक्षा App लिंक: https://bit.ly/3vTGGZ5**
	कृती करा	**खालील चित्राचे निरीक्षण कर.**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक पान क्र.१३२	
मला काय समजले ?	१.विविध वाहतुकीच्या साधनांची माहिती मिळाली. २.वरील साधनापैकी जलद गतीते धावणारे साधन समजले.	
सांगा पाहू !	१. पूर्वी संदेश वाहनासाठी कोणत्या साधनांचा वापर केला जात असेल? २ .वाळवंटात वाहतुकीसाठी कोणत्या प्राण्याचा वापर करतात?	
जरा डोके चालवा!	१ .लांबच्या प्रवासा साठीच विमानाचा वापर का करतात? २ .पाण्यातून प्रवास करण्यासाठी कोणत्या साधनाचा वापर केला जातो?	
काय करावे बरे!	मीनाला अतिशय महत्वाचा संदेश परगावी पाठवायचा आहे तर तिने कोणत्या साधनाचा वापर करावा बरे!	
कालावधी	35 मि.	

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी ,विषय – भूगोल दिवस –१७ व १८

पाठाचे नाव	२२.वाहतूक व संदेशवहन	
अध्ययन निष्पत्ती	१.आपल्या जिल्ह्यातील व तालुक्यातील वाहतुकीच्या सोयी व प्रसिद्ध ठिकाणे नकाशात दाखवतात.	
अध्ययन अनुभव	**पहिले काही बाबी आठवूया**	१. आपण एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी जाण्यासाठी कोणत्या साधनांचा वापर करतो? २. मोबईल चा उपयोग सांग? ३. TV चा उपयोग सांग? ४. मोटार सायकल चा उपयोग सांग?
	करून पाहूयात	दिक्षा App लिंक **https://bit.ly/3vTGGZ5**
	कृती करा	**खालील चित्राचे निरीक्षण कर.** पुढे एका रकान्यात वाहतुकीची साधने व दुसऱ्या रकान्यात ती कशावरून जातात हे दिले आहे. त्यांच्या योग्य जोड्या रेषेने जुळवा.
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक पान क्र.१३५	
मला काय समजले ?	१. विविध वाहतुकीच्या साधनांची माहिती मिळाली. २. दळणवळण कशाला म्हणतात हे समजले.	
सांगा पाहू !	१. पूर्वी संदेश वाहनासाठी कोणत्या साधनांचा वापर केला जात असेल? २ .जहाजाचा उपयोग सांग? ३.जादूचा खेळ दाखविणाऱ्यास काय म्हणतात?	

जरा डोके चालवा!	१ .सर्वात जलद धावणारे दळणवळणाचे साधन कोणते ? २ .पाण्यातून प्रवास करण्यासाठी कोणत्या साधनाचा वापर केला जातो?
काय करावे बरे!	१.मीनाला अतिशय महत्वाचा संदेश परगावी पाठवायचा आहे तर तिने कोणत्या साधनाचा वापर करावा बरे
कालावधी	35 मि.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी विषय – परिसर अभ्यास दिवस –१९ व २०

पाठाचे नाव	**२३.नैसर्गिक आपत्ती**	
अध्ययन निष्पत्ती	१.नैसर्गिक आपत्तीची ओळख होते.	
अध्ययन अनुभव	पहिले काही बाबी आठवूया	१.मुख्य ऋतूची नावे सांग? २.तुझा आवडता ऋतू कोणता? ३.कोणत्या ऋतूत थंडी वाजते? ४.कोणत्या ऋतूत गरमी होते?
	करून पाहूयात	**दिक्षा App लिंक :https://bit.ly/3yXuFng**
	कृती करा	**खालील चित्राचे निरीक्षण कर.**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक पान क्र.१३९	
मला काय समजले ?	१.नैसर्गिक आपत्तीची माहिती झाली. २.नैसर्गिक आपत्तीचे दुष्परिणाम समजले. ३.नैसर्गिक आपत्तीत घ्यावयाची काळजी समजली.	
सांगा पाहू !	• पाऊसच नाही पडला तर काय होईल?	
जरा डोके चालवा!	• पूर येणे म्हणजे काय होणे? • अवकाळी पाऊस काशाला म्हणतात?	
मला अधिक सराव करायला आवडेल !	१.पुराच्या पाण्यात पोहावे का? २.पाऊस थांबला नाही तर काय होईल? ३.नैसर्गिक आपत्ती कशाला म्हणतात?	
कालावधी	35 मि.	

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष- २०२१-२२

इयत्ता – चौथी विषय – परिसर अभ्यास दिवस –२१ व २२

पाठाचे नाव	**२३.नैसर्गिक आपत्ती**	
अध्ययन निष्पत्ती	२.नैसर्गिक आपत्तीची ओळख होते.	
अध्ययन अनुभव	पहिले काही बाबी आठवूया	१.मुख्य ऋतूची नावे सांग? २.तुझा आवडता ऋतू कोणता? ३.कोणत्या ऋतूत थंडी वाजते? ४.कोणत्या ऋतूत गरमी होते?
	करून पाहूयात	**दिक्षा App लिंक :https://bit.ly/3yXuFng**
	कृती करा	**खालील चित्राचे निरीक्षण कर.**
शैक्षणिक साहित्य	पाठ्यपुस्तक पान क्र.१३९	
मला काय समजले ?	१.नैसर्गिक आपत्तीची माहिती झाली. २.नैसर्गिक आपत्तीचे दुष्परिणाम समजले. ३.नैसर्गिक आपत्तीत घ्यावयाची काळजी समजली.	
सांगा पाहू !	• पाऊसच नाही पडला तर काय होईल?	
जरा डोके चालवा!	• भूकंप कशाला म्हणतात? • अवकाळी पाऊस काशाला म्हणतात?	
मला अधिक सराव करायला आवडेल !	१.पुराच्या पाण्यात पोहावे का? २.पाऊस थांबला नाही तर काय होईल? ३.नैसर्गिक आपत्ती कशाला म्हणतात?	

	४.त्सुनामी येणे म्हणजे काय होणे?
कालावधी	35 मि.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : २३

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : १८ माझे कुटुंब आणि घर **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.02. कुटुंबातील व्यक्तींसोबत आणि व्यक्तींमधील नातेसंबंध ओळखतात

****

पहिले काही आठवूया -

आपल्या कुटूंबात कोण कोण राहतो?

तुमच्या कुटूंबातील सर्वात वयस्कर व्यक्ती कोण आहे ?

****

मदत हवी आहे का? –

१. https://bit.ly/3uUbCXI

२.https://bit.ly/3fPFEaU

****

करून पाहूयात –

1.घरातील व्यक्तींचा वयानुसार क्रम लावा.
2.तुमच्या घरातील प्रत्येक व्यक्तीसोबत तुमचे नाते व त्यांचे नाव सांगा.

****

आवश्यक साहित्य – कुटुंबवृक्षाचा चार्ट

****

अध्ययन अनुभव –

आपण आपल्या कुटुंबात जन्मतो वाढतो आई वडील आपल्या लहानाचे मोठे करतात आणि आपली काळजी घेतात.

१.आपल्या कुटुंबाचा कुटुंब वृक्ष तयार करा.

२.छोटे कुटुंब म्हणजे काय ते सांगा.

३.कुटुंबातील प्रत्येक व्यक्ती कसा एकमेकांशी कसा वागतो ते निरीक्षण करा.

४.छोटे कुटुंब आणि मोठे कुटुंब यांचा शोध लावा.

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले वा काय शिकण्यास मिळाले ?

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १. https://bit.ly/3uUbCXl

२. https://bit.ly/3fPFEaU

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. छोटे कुटुंब म्हणजे काय ?
2. मोठे कुटुंब म्हणजे काय ?
3. विस्तारित कुटुंब म्हणजे काय?
4. शास्त्रीय पद्धत म्हणजे काय?

****

अधिक सराव करू –

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : २४

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : १९ माझी शाळा **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.02. कुटुंबातील व्यक्तींसोबत आणि व्यक्तींमधील नातेसंबंध ओळखतात

****

पहिले काही आठवूया -

1. शिक्षण घेण्यासाठी आपण कोठे जातो ?

   ---

2. आपल्या कोणत्याही एका शिक्षकाचे नाव सांगा

****

मदत हवी आहे का? –

१. http://bit.ly/3geTOfH

२.http://bit.ly/2Rq8xRw

****

करून पाहूयात –

1. पुस्तक वाचा
2. पक्षाची नावे लिहा

****

आवश्यक साहित्य – शाळेचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपण आपल्या कुटुंबात जन्मतो वाढतो आई वडील आपल्या लहानाचे मोठे करतात आणि आपली काळजी घेतात आणि शाळेत जाउन शिक्षण घेतात.

१.कुटुंबातील व्यक्तींच्या चांगल्या सवयी ओळख

२.आजारी व्यक्तींची काळजी घ्या.

३.शिक्षकांनी सांगितलेली गोष्ट आठव.

४.सर्वांशी प्रेमाने वागा.

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १. http://bit.ly/3geT0fH

२.https://youtu.be/9SRCXZ042c0

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. शाळेची स्थापना कधी झाली आहे ?
2. शाळेत कोण कोणत्या वस्तू असतात ?
3. गोष्टीची पुस्तके कोणती ?
4. शाळेत कोण कोणते खेळ घेतले जातात?

****

अधिक सराव करू –

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : २५

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २० आपले समूहजीवन **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.02. कुटुंबातील व्यक्तींसोबत आणि व्यक्तींमधील नातेसंबंध ओळखतात

****

पहिले काही आठवूया -

आपण कोणतेही खेळ कोणाबरोबर खेळतो ?

कोणताही मैदानी खेळ खेळायचा असेल तर एकट्याने खेळता येईल काय ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/34Rh1EB

२.https://bit.ly/34X4Bea

****

करून पाहूयात –

1.खेळांची यादी करा

2.शिस्तीत नियम पाळा

3.खेळताना पाळायचे नियमांची यादी करा

****

आवश्यक साहित्य – खेळाचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपण आपल्या मित्रांसोबत खेळत असतो .खेळताना विशिष्ट नियम पाळून खेळतो .

१.विशिष्ट अंतर ठेऊन क खेळ खेळा

२.खेळतांना नियम पाळा

३.खेळतांना भांडण करू नये

४.सोबत राहूनच खेळा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/34Rh1EB

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. मैदानी कोण कोणते खेळ खेळतो ?
2. खेळतांना मित्रा मित्रांत भांडण होत काय ?
3. खेळामुळे कोणते गुण अंगी बाणतात ?

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : २६

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २ समूहजीवनासाठी सार्वजनिक व्यवस्था **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.02. कुटुंबातील व्यक्तींसोबत आणि व्यक्तींमधील नातेसंबंध ओळखतात

****

पहिले काही आठवूया -

आपण कोणतेही सोबत राहून केल्याने कोणता फायदा होतो ?

तुम्हाला कोणत्या सार्वजनिक सोई व सुविधा मिळतात?

****

मदत हवी आहे का? – १.https://bit.ly/3pCrjls

****

करून पाहूयात –

1.सार्वजनिक सोई व सुविधा यांची यादी करा

2.सार्वजनिक सुविधा आपण जबाबदारीने वापरा

3.पूर्वीच्या काळी कोणत्या सार्वजनिक सुविधा होत्या त्यांची यादी करा

****

आवश्यक साहित्य – सार्वजनिक सुविधांचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपले कुटुंब हे आपले घर असते घराबाहेरील आपले जीवन सार्वजनिक असते या सार्वजनिक जीवनात आपणास विविध सोयी-सुविधा उपलब्ध होत असतात.

१.आपल्याला मिळणाऱ्या सोई व सुविधा शोधा

२.सार्वजनिक सेवा केंद्रातून कोणती सुविधा मिळेल ते पहा

३.सार्वजनिक सुविधा नसतील तर कोणत्या अडचणी येतील त्यांची यादी करा.

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/3pCrjls

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

पोलीस चौकीतून कोणती सुविधा मिळते ?
सार्वजनिक सुविधा वापरतांना कोणती काळजी घ्यावी ?
आपल्या घरचे पाणी संपले तर आपण काय कराल ?

****

अधिक सराव करू –

****

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : २७

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : १८ आपले कुटुंब आणि घर **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.04. कुटुंबातील व्यक्तींच्या भूमिका, कुटुंबांचा प्रभाव (गुणवैशिष्ट्ये /वैशिष्ट्ये/सवयी/पद्धती)सोबत राहण्याची गरज विविध प्रकारांनी स्पष्ट करतात.

****

पहिले काही आठवूया -

आपल्या कुटुंबात कोण कोण राहते ?

सर्व कुटुंबातील व्यक्तींची संख्या व स्वभाव सारखेच असतात काय ?

****

मदत हवी आहे का? –

१. https://bit.ly/3uUbCXI

२.https://bit.ly/3fPFEaU

****

करून पाहूयात –

1.आपल्या कुटुंबातील व्यक्तींची यादी करा

2.कुटुंबातील व्यक्तींचे स्वभाव लिहा

3.कुटूंबातील व्यक्तींच्या चांगल्या सवयी सांगा

****

आवश्यक साहित्य – कुटुंबवृक्ष

****

अध्ययन अनुभव –

आपण आपल्या कुटुंबात जन्मतो वाढतो आई वडील आपल्या लहानाचे मोठे करतात आणि आपली काळजी घेतात .

१.कुटुंबातील मोठया व्यक्तींचा आदर करा

२.कुटुंबातील प्रत्येक आजारी व्यक्तींची काळजी घ्या

३.लहान मुलांचा सांभाळ करा

४.चांगल्या सवयी अंगी बाळगा.

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक https://youtu.be/IdJ6Lm6kC2U

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. कुटुंबातील व्यक्तींचे चांगले गुण कोणते?
2. मोठ्या कुटुंबात राहण्याचे फायदे कोणते आहेत ?

3. कोणत्या प्रसंगी कुटुंबातील सगळे नातेवाईक एकत्र येतात ?

****

अधिक सराव करू –

.....

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : २८

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २० आपले समूहजीवन **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.04. कुटुंबातील व्यक्तींच्या भूमिका, कुटुंबांचा प्रभाव (गुणवैशिष्ट्ये /वैशिष्ट्ये/सवयी/पद्धती)सोबत राहण्याची गरज विविध प्रकारांनी स्पष्ट करतात.

****

पहिले काही आठवूया -

आपण कोणते खेळ एकत्र खेळतो ?

खेळाचा प्रमुख म्हणून तुम्ही कोणाला निवडता ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/34Rh1EB

२.https://bit.ly/34X4Bea

****

करून पाहूयात –

1.खेळताना समूह करून खेळा

2.चांगल्या सवयी अंगी बाणा

3.तुमच्या कुटुंबातील चांगल्या स्वभावाची व्यक्ति शोधा

****

आवश्यक साहित्य – कुटुंब व समूहजीवनाचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपण आपल्या मित्रांसोबत खेळत असतो .खेळताना विशिष्ट नियम पाळून खेळतो .

१.विशिष्ट अंतर ठेऊन खेळ खेळा

२.खेळतांना नियम पाळा

३.खेळतांना भांडण करू नये

४.सोबत राहूनच खेळा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/34Rh1EB

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. मैदानी कोण कोणते खेळ खेळतो ?
2. खेळतांना मित्रा मित्रांत भांडण होत काय ?

3. खेळामुळे कोणते गुण अंगी बाणतात ?

****

अधिक सराव करू –

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : २९

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २१ समूहजीवनासाठी सार्वजनिक व्यवस्था

संदर्भ :- इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.04. कुटुंबातील व्यक्तींच्या भूमिका, कुटुंबांचा प्रभाव (गुणवैशिष्ट्ये /वैशिष्ट्ये/सवयी/पद्धती)सोबत राहण्याची गरज विविध प्रकारांनी स्पष्ट करतात.

****

पहिले काही आठवूया -

समूहजीवनाचे काही फायदे आहेत काय ?

सार्वजनिक सुविधा कोणासाठी असतात ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/34Rh1EB

२.https://bit.ly/34X4Bea

****

करून पाहूयात –

1.सार्वजनिक सोईंची यादी करा

2.स्थानिक शासन तुमच्या परिसरात देत असलेल्या सेवा यांची सूची तयार करा

3.स्थानिक शासन संस्था शोधा

****

आवश्यक साहित्य – सार्वजनिक सुविधा चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपण आपल्या मित्रांसोबत खेळत असतो .खेळताना विशिष्ट नियम पाळून खेळतो .

१.नातेवाईक व मित्र मैत्रिणी यांच्याशी संपर्क करायचे असेल तर टपालसेवा वापरा

२.घरची व्यक्ती आजारी झाल्यास दवाखान्यात घेऊन जावं

३.खेळतांना भांडण करू नये

४.सोबत राहूनच खेळा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/34Rh1EB

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. मैदानी कोण कोणते खेळ खेळतो ?

2. खेळतांना मित्रा मित्रांत भांडण होत काय ?
3. खेळामुळे कोणते गुण अंगी बाणतात ?

****

अधिक सराव करू –

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी **विषय :परिसर अभ्यास-2** **दिवस :**30

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : १ आपल्या अवतीभवती **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.14 परिसरातील झाडे, प्राणी ,वडीलधारी, दिव्यांग आणि विविध कुटुंबांच्या रचनेच्या संबंधी संवेदन दाखवतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.चेंडूफली कशापासून बनवतात ?

2.सर्व कुटुंब सारखीच असतात काय ?

****

मदत हवी आहे का? – १.https://bit.ly/3iD1OPg

२.https://bit.ly/3gbERRY

****

करून पाहूयात –

1.आपल्या सभोवती असणारे सजीव यांची यादी करा

2.आपल्या सभोवती असणारे निर्जीव यांची यादी तयार करा

3.आपल्या सभोवती असणाऱ्या प्राण्यांचा रंग सारखाच असतो काय ?

****

आवश्यक साहित्य –

निसर्गाच् चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपल्या सभोवताली परिसरात विविध प्रकारची प्राणी झाडे आणि वडीलधारी व्यक्ती राहतात त्याविषयी आपण संवेदना दाखवत असतो

१.निर्जीव वस्तूंची यादी करा

२.सजीव वस्तू यादी करा

३. पक्षी ,प्राणी यांना मदत करा

४.परिसरातील वेगवेगळ्या झाडांची यादी करा.

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/3iD1OPg

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. जंगल कोणत्या वस्तूंनी साज घेतात?
2. आपल्या सभोवताली आकाराने मोठे असणारे प्राणी कोणते ?

3. परिसरातली कोणते प्राणी हिंश्र आहेत ?

****

अधिक सराव करू –

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस :३१

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २ अबब ! किती प्रकारचे हे प्राणी **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.14 परिसरातील झाडे, प्राणी ,वडीलधारी, दिव्यांग आणि विविध कुटुंबांच्या रचनेच्या संबंधी संवेदन दाखवतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.हवेत उडणारे प्राणी कोणते आहेत ?

2.पाण्यात राहणारे प्राणी कोणते आहेत ?

****

मदत हवी आहे का? – १.https://bit.ly/3pM45t9

****

करून पाहूयात –

1.विविध प्राण्यांची यादी करा

2.जमीनीवर राहणारे प्राणी यांची यादी करा

3. पाण्यात राहणारे प्राणी त्यांची यादी करा

****

आवश्यक साहित्य – प्राण्यांचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपण आपल्या परिसरात वावरत असतो आपणास आपल्या सभोवताली वेगवेगळ्या प्रकारचे वेगवेगळ्या वैशिष्ट्यांची प्राणी पक्षी पाहायला मिळत असतात

१.किटक कसे असतात हे पहा

२.प्राण्यांची हालचाल निरीक्षण करा

३.प्राण्याचे चित्र काढा

४.पक्षी आपल्या पिलांची काळजी कशी घेतात ते पहा.

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/3pM45t9

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. सरपटणारे प्राणी कोणते आहेत ?
2. किटकाला किती पाय असतात ?
3. पाण्यात कोणते प्राणी राहतात ?

****

अधिक सराव करू –

****

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : ३२

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २३ वय जस जसे वाढते **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.14 परिसरातील झाडे, प्राणी ,वडीलधारी, दिव्यांग आणि विविध कुटुंबांच्या रचनेच्या संबंधी संवेदन दाखवतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.घरातील सर्वात वयस्कर व्यक्ती कोण आहे?

2.आपल्यापेक्षा वयाने मोठ्या असणाऱ्या व्यक्तीबरोबर आपण कसे वागतो ?

****

मदत हवी आहे का? – १.https://bit.ly/3pDh3tj

२.

****

करून पाहूयात –

1.आपल्या कुटुंबातील वडीलधारी व्यक्तींची यादी करा.

2.मोठया व्यक्तींचा आदर राखा

3.दिव्यांग व्यक्तींना मदत करा

****

आवश्यक साहित्य – कुटुंबातील व्यक्तींचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपल्या सभोवताली परिसरात विविध प्रकारची प्राणी झाडे आणि वडीलधारी व्यक्ती राहतात त्याविषयी आपण संवेदना दाखवत असतो

१.वडीलधारी व्यक्तींच्या संवेदनाचा विचार करा

२.घरची व्यक्ती आजारी झाल्यास दवाखान्यात घेऊन जावं

३.आपल्या प्रत्येक सुखद अनुभवात वडिल धारी व्यक्तींना समाविष्ट करून घ्या.

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक .https://bit.ly/3pDh3tj

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. आपला आहार आणि आजोबाचा आहार यात फरक आहे काय ?
2. आपल्या आणि मोठ्या व्यक्तींच्या आवडीनिवडी वेगवेगळ्या असतात काय ?
3. वयानुसार शरीरात बद्दल होतात काय ?

****

अधिक सराव करू –

****

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस :३३

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : १८ माझे कुटुंब आणि घर **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.14 परिसरातील झाडे, प्राणी ,वडीलधारी, दिव्यांग आणि विविध कुटुंबांच्या रचनेच्या संबंधी संवेदन दाखवतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.आपल्या कुटुंबातील सर्वजण काही व्यवसाय करतात का ?

2.कुटुंबातील सर्व व्यक्तींचा स्वभाव सारखाच असतो का ?

****

मदत हवी आहे का? –

१. https://bit.ly/3uUbCXI

२.https://bit.ly/3fPFEaU

****

करून पाहूयात –

1.कुटुंबातील व्यक्तींच्या भावना ओळखा

2.कुटुंब वृक्ष तयार करा

3.घराची सजावट करा

****

आवश्यक साहित्य – कुटुंब वृक्ष

****

अध्ययन अनुभव –

आपल्या कुटुंबात खूप वडीलधारी व्यक्ती राहतात त्याविषयी आपण संवेदना दाखवत असतो

.

१. आपल्या कुटुंबातील व्यक्ती मोरवड काम करायला शिका

२. आपले घर नीटनेटके ठेवा

३. घराची सजावट करण्यासाठी कोणत्या वस्तू लागतात याची यादी करा

४. कुटुंबात कोण कोणते सण साजरे केले जातात त्यांची यादी करा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १. https://bit.ly/3uUbCXl

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. घर सजावट कशी करतात ?
2. घटा घरातील कोणत्या व्यक्तीला जास्त मोठेपणा प्राप्त होत असतो?
3. घराच्या स्वच्छतेसाठी आणि नीटनेटकेपणा साठी कोणती कामे करावी लागतात याची -यादी करा?

****

अधिक सराव करू –

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : ३४

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : -21 समूहजीवनासाठी सार्वजनिक व्यवस्था **संदर्भ :-**
इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.07.

वर्तमानकालीन व भूतकाळातील वस्तू /कृती यांच्यातील भेद स्पष्ट करतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1. सार्वजनिक सोयी सुविधा यांतील भेद कोणते असतात याची यादी करा?

2.आपले घर आणि सामाजिक मंदिर यामध्ये काही फरक असतो का ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/34Rh1EB

२.https://bit.ly/34X4Bea

करून पाहूयात –

1. सार्वजनिक स्थळी सोई, सुविधा कोणत्या आहेत ते पहा

2.स्थानिक शासन संस्था वर्तमान काळ स्थिती निरीक्षण करा

3.गावात व शहरात झालेला बद्दल ओळखा

****

आवश्यक साहित्य – गाव व शहर चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपल्यापैकी बहुतेक जण गावात राहतात तर काही जण शहरात राहतात गाव आणि शहरांच्या रचनेमध्ये भूतकाळात आणि आता सकाळ यामध्ये खूप काही फरक आपल्याला जाणवत असतो .

१. गावातील वडीलधाऱ्या व्यक्तींना गावाच्या सोई व सुविधेत झालेल्या बद्दल विचारा

२. गावात आता असणाऱ्या कृतीत कसा बद्दल झाला ते विचारा

३. गावात व्यक्ती बिमार पडला तर अगोदर पूर्वी कसा इलाज केला जायचा

४. घर पोशाख वाहने उद्योग सुविधा यामध्ये कसा कसा फरक झाला ते अभ्यासा

****

काय समजले? - वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/34Rh1EB

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. गावात पिण्यासाठी पूर्वी कोणते पाणी वापरले जायचे?

2. शहरात आणि खेड्यात सुविधेत काही फरक आहे का ?
3. भुतकालातील माणसाची काम करण्याची पद्धत व वर्तमानकाळ माणसाची काम करण्याची पद्धत यात सोई , सुविधेमुळें काही बदल झाला आहे काय ?

****

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस :३५

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २२ आपल्या गरजा कोण पुरवतात **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.07.

वर्तमानकालीन व भूतकाळातील वस्तू /कृती यांच्यातील भेद स्पष्ट करतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.तुमचे वडील काय काम करतात ?

2.तुमचे आजोबा कोणते काम करायचे ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/2Tgr2sr

२.https://bit.ly/3cPXXuT

****

करून पाहूयात –

1.आपण पाणी थंड ठेवण्यासाठी पूर्वी माठ तर आता फ्रिज वापरतो

2.शेतकरी पूर्वी धान्य स्वतः काढत असे पण आता यंत्राच्या मदतीने करतो

3. आपले आजोबा पूर्वी जे काम करत होते ते आता कोणते काम करतात ते पहा.

****

आवश्यक साहित्य – व्यवसायिकाचे चित्र

अध्ययन अनुभव –

आपल्या वेगवेगळ्या गरजा विविध व्यावसायिकांच्या मदतीने पूर्ण उद्या आता त्यांच्या काम करण्याच्या पद्धतीत खूप मोठा बदल झालेला आहे.

१. मातीपासून मूर्ती कशी घडतो हे काळजीपूर्वक पहा.

२. मोती व्यवसाय सुधारित झाला आहे काय ते सांगा.

३.माणसाच्या आहारात काही बद्दल झाला आहे का हे मोठ्या व्यक्तींना विचारा

४. शेतीला पूरक असणारे कोणकोणते व्यवसाय आहेत ते पहा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/2Tgr2sr

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. कुंभार पूर्वी साहित्य म्हणून कोणत्या वस्तू वापरत असे ?
2. पूर्वी माणूस जमीन खणून त्यातील कंदमुळं खत असे आता तो ते खातो काय ?
3. गावात आजही कोणते परंपरागत व्यवसाय सुरू आहेत ?

****

अधिक सराव करू –

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : ३६

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २३ वय जसजसे वाढते **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.07.

वर्तमानकालीन व भूतकाळातील वस्तू /कृती यांच्यातील भेद स्पष्ट करतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.पूर्वी आपला पोशाख कसा होता ?

2.आपले आजोबा कोणता पोशाख घालतात ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/3pDh3tj

****

करून पाहूयात –

1.पोषाखांचे नावे सांगा.

2.आपला पोशाख कोणी तयार केला आहे ते सांगा

3.पुरुष आणि स्त्री यांच्या पोषाखातील फरक ओळखा

****

आवश्यक साहित्य – पोषाखाचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपण जसजसे मोठे होत असतो तसतसे आपल्या शरीराच्या अवयव मध्ये बदल होत असतो आपल्या आवडी-निवडी राहणीमानात, खुप मोठ्या प्रमाणात बदल होत असतो हे बदल आणि पूर्वीचे बदल यात खूप मोठा फरक आहे.

१. वयानुसार पोषाखात कसा बदल होतो ते पहा

२. आपल्या कुटुंबातील सर्व व्यक्तींच्या पोषाखातल्या फरक पहा

३. झाडांच्या रचनेवरून त्याचं वय आपल्याला काढता येते का ते शोधून पहा

४. माणसाच्या जीवन पद्धतीत कसा बदल झाला ते अनुभवा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/3pDh3tj

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. लहान बालकाचे खाद्य पदार्थ कोणते आहेत ?
2. तान्हे बाळ मान कधी धरू लागते हे मोठ्या माणसांना विचारा ?

3. बाळ मोठे झाल्यावर त्याला आजार होऊ नयेत म्हणून लस दिल्या जाते ही सोय अगोदर होती काय ?

****

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस :३७ व ३८

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २५ अवतीभवती होणारे बदल **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.07.

वर्तमानकालीन व भूतकाळातील वस्तू /कृती यांच्यातील भेद स्पष्ट करतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.दिवसा दिसणाऱ्या वस्तू रात्रीच्याला का दिसत नाहीत ?

2.दिवस आणि रात्र यांचा सजीव वर काय परिणाम होतो ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/3whfMuh

२.https://bit.ly/3gcWfpt

****

करून पाहूयात –

1.दिवसा हालचाल/कृती करणारे प्राणी कोणते ते पहा

2.रात्री कोणते प्राणी हालचाल करतात ते शोध

3.सावली कशी दिसते ते पहा

****

आवश्यक साहित्य – रात्री व दिवसाचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपण आपल्या वावरत असतो वावरत असताना आपल्याला दिवसा व रात्री आपल्या अवतीभवती होणारे विविध बदल जाणवत असतात

१. सुर्य डोक्यावर आल्यावर व मावळतीला असताना सावलीत काय बदल होतो ते पहा

२. सूर्याच्या उगवण्याच्या अगोदर कोणती कामे पूर्वी उरलेली असावयाची

३. दिवस मावळतीला आला की पक्षी आपल्या काव्याकडे परत जात असतात का ते पहा

४. ज्या ठिकाणावरून जागा स्पष्ट दिसेल अशी जागा शोधा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/3whfMuh

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. चंद्र रोज एकाच ठिकाणी दिसतो का ?
2. रात्रीला करणारे प्राणी कोणते?
3. अंधार केव्हा पडतो?

****

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : ३९ व ४०

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : ८ आपली पाण्याची गरज **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.19. मानवाच्या गरजेतून व्यवसाय व उद्योगांची निर्मिती होते हे सांगतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.आपल्या तोंडाला पाणी कधी येतो ?

2.पाणी म्हणून कोणतेही पेय आपण पीत असतो ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/3ganoZU

२.https://bit.ly/3vdyr8Y

****

करून पाहूयात –

एक छोटीशी काकडी घ्या मोठ्यांच्या देखरेखीखाली ती किसा. जमा झालेला किस घट्ट पिळा.एक लिंबाजी फोड घ्या ती घट्ट पिळा.

****

आवश्यक साहित्य – लिंबू,काकडी,खिसनी

****

अध्ययन अनुभव

आपल्या सभोवताली विविध ठिकाणी पाणी असते त्या पाण्याची गरज कोठे कोठे पडते हे आपणा सर्वांना माहीत आहे.

१. पाण्याचा काटकसरीने वापर करा

२. पक्षांना तहान लागली की ती कुठे जाऊ लागतात ते पहा

३. आणि स्वच्छ ठेवायला शिका

४. पाण्याचे प्रमाण असणारी फळे कोणती आहेत त्यांची यादी करा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/3ganoZU

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. पान व त्याचे उपयोग सांगा?
2. कोणत्या दिवसात आपणास पाण्याची जास्त गरज असते?
3. जंगली प्राण्यांना पाण्याची गरज असते का ते सांगा ?

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी **विषय :परिसर अभ्यास-2** **दिवस :** ४१ व ४२

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : २१ समूहजीवनासाठी सार्वजनिक व्यवस्था

संदर्भ :- इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.19. मानवाच्या गरजेतून व्यवसाय व उद्योगांची निर्मिती होते हे सांगतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.तुम्ही पाणी कोणत्या साधनांने पिता ?

2.पिण्यासाठी साठवलेले पाणी कुठून आले असावे ?

****

मदत हवी आहे का? – १.https://bit.ly/3gclW9u

****

करून पाहूयात –

1.पाणी कशातून पिता त्यांची यादी करा

2.पाण्याच्या स्त्रोतांची सूची तयार करा

3.जमिनीत पाणी कुठून येते ते शोधा

****

आवश्यक साहित्य – पाण्याच्या स्त्रोतांचे चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

पाणी हे जीवन आहे त्यामुळे त्या पाण्याचा वापर आपण रोज करत असतो ती पाणी कुठून येतं हे आपल्या सर्वांना माहिती आहे

१. पाणी काटकसरीने वापरा

२.नदीतील पाण्याची चव चाखा

३. आपण तुम्ही पाठवतो कुठले पाणी पिण्यासाठी वापरतो ते सांगा

४. पाणी गाळून घ्या

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/3gclW9u

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. पाणी नेमके कोठून येते ?
2. नदी कशी तयार होते ते सांगा?
3. पाणी कोणत्या दिशेने वाहते?

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : ४३

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : १० पाण्याविषयी थोडी माहिती **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.19. मानवाच्या गरजेतून व्यवसाय व उद्योगांची निर्मिती होते हे सांगतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.पाण्याला वास असतो का ते सांगा ?

2.पाण्याला रंग असतो का ते सांगा ?

****

मदत हवी आहे का? – १.https://bit.ly/34Rh1EB

****

करून पाहूयात –

1. **एका स्टुलावर एक मेणबत्ती पेटवून ठेवा**
2. **ती एका पुठ्यातून बघा**
3. **तीच मेणबत्ती आता काचेतून बघा**

****

आवश्यक साहित्य – एक मेणबत्ती, एक पुठ्ठा,एक स्टूल

****

अध्ययन अनुभव –

पाणी हे पारदर्शक पदार्थ आहे हे समजून घ्या

पाण्याचे विविध उपयोग आहेत हे समजून घ्या

पाण्याला रंग नसतो

पाण्याला वास नसतो

पाण्याला चव नसते ते समजून घ्या.

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/34Rh1EB

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. पाण्याला रंग असतो काय ?
2. पाणी नसेल तर उद्योग सुरू करता येईल काय ?
3. पाणी थंड केले की त्याचे काय होते ?

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : ४४

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : ४ दिशा आणि नकाशा **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

3.95.04. नकाशाच्या आधारे जिल्हा ,राज्य ,देश यांची माहिती दिशानुसार सांगतात.

****

पहिले काही आठवूया -

1.नकाशाला किती बाजू असतात ?

2.तुमची शाळा गावाच्या कोणत्या बाजूला आहे ?

****

मदत हवी आहे का? –

१.https://bit.ly/3vbt9L5

२.https://bit.ly/2TZbKsn

****

करून पाहूयात –

1.मुख्य दिशांची यादी करा

2.सूर्य कोणत्या दिशेला उगवतो व कोणत्या दिशेला मावळतो याची सूची तयार करा

3.नकाशातील सूची सांगा

****

आवश्यक साहित्य – नकाशा

****

अध्ययन अनुभव –

१. आपले घर गावाच्या कोणत्या बाजूला आहे ते पहा

२. नकाशात काही सूची दिलेले आहेत का ते पाहून त्यांचे अर्थ शिक्षकांकडून समजून घ्या

३. आपला जिल्हा भारताच्या नकाशात शोधा

४. नकाशात पाणी कोणत्या रंगाने दाखवले जाते ते पहा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/3vbt9L5

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. मुख्य दिशा सांगा ?
2. उपदिशा सांगा
3. आपले राज्य शोधा व त्याला रंग द्या?

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

सेतू अभ्यासक्रम (Bridge Course) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : चौथी विषय :परिसर अभ्यास-2 दिवस : ४५

==========

विषय : **परिसर अभ्यास** प्रकरण : ७ आपले गाव आणि शहर **संदर्भ :-** इयत्ता : तिसरी

****

अध्ययन निष्पत्ती -

03.95.15 शहर व गाव यांतील फरक सांगतात.

****

पहिले काही आठवूया -

गावातील घरे कशी असतात?

शहरातील घरे कशी असतात?

****

मदत हवी आहे का? – १.https://bit.ly/2TmPNTv

****

करून पाहूयात –

1.गावातील घर,पोशाख,वाहने यादी करा

2.शहरात असणारे घर,पोशाख,वाहने यांची यादी करा

3.शहर व गाव यांतील फरक जाणा

****

आवश्यक साहित्य – शहर व गाव चित्र

****

अध्ययन अनुभव –

आपल्यापैकी बहुतेक जण शहरात राहतात तर काही जण गावात राहत असतात तरीही दोन्हींमधील फरक सर्व विद्यार्थ्यांना माहीतच आहे

१.शहरातील वाहने पहा.

२.गावातील वाहने पहा.

३. शहरात असणारे उद्योग पहा

४. शहरात असणाऱ्या सुविधा व गावात असणाऱ्या सुविधा यांची यादी करा

****

काय समजले? – वरील अध्ययन अनुभवातून तुला काय समजले ? काय शिकण्यास मिळाले ते लिहा

****

अधिक माहिती येथून मिळेल –

दीक्षा APP लिंक १.https://bit.ly/2TmPNTv

****

या प्रश्नांची उत्तरे शोधू –

1. सर्व व्यक्तींचा पोशाख सारखा असतो का ?
2. आपल्याला शहरात राहायला आवडते की खेड्यात, गावात राहायला होते ?
3. आपण कुठे राहता ?

****

अधिक सराव करू –

****